
KIRGISISKE BLOMSTER

---

17 danske barfodslærere – pensionerede alt muligt – er på skift trådt ind i et klasselokale på ”Бишкекский Гуманитарный Университет” (Bishkek Humanistiske Universitet) i Kirgisistans hovedstad, Bishkek.

Universitetet er som en nedslidt kaserne fra før første verdenskrig, selv om den er forsøgt frisket op med sovjetmuntre farver, hvilket blot bidrager til at sætte den æstetiske armod i relief.

I klasselokalet venter de studerende os som vajende blomster på en solbeskinnet eng: Aigerim, Madina, Asel, Janara, Ariet, Guljamal, Shaiyrgul og 17 andre unge med velduftende navne.

”Barfodslærer-projektet” er udviklet og organiseret af Det Europæiske Hus. Det Europæiske Hus er en dansk humanitær forening der støtter udsatte grupper i bl.a. Danmark, Østeuropa, Rusland og Centralasien – herunder Kirgisistan – med at komme videre i livet og være en aktiv del af deres samfund.

Formålet er at træne de studerende i engelsk. Engelskniveauet er meget lavt. Til gengæld er motivationen i top. De slår op i ordbøger og mobiler; de konfererer med hinanden, fniser, griner og kaster sig uforfærdet ud i at tale engelsk.

Der er normalt 20-24 unge studerende til undervisningen, der foregår efter normal undervisningstid. 20 unge kvinder og 4 unge mænd. Undervisningen er som en leg. Vi synger, underviser, viser lysbilleder, tager på institutionsbesøg og taler så meget engelsk som muligt. De studerende er meget engagerede, levende optaget af undervisningen og videbegærlige. Og så er de søde, forfærdelig søde. De lærer naturligvis engelsk, men jeg tror – og det har evalueringen bekræftet – at der foregår en meget stærkere metalæring. De suger til sig af vores måde at undervise på, af vores uformelle og antiautoritære stil – en undervisningsform der er langt fra den måde de er opdraget til at lære på.

Kirgisistan er indlejret i det centralasiatiske landmassiv med 3000 kilometer til havet og med op til 7000 meter høje bjerge mellem Kasakhstan, Usbekistan, Tadsjikistan og Kina. 200.000 kvadratkilometer befolket af 5½ millioner mennesker: Flertallet er kirgisere, men betydelige mindretal er usbekere og russere. Kirgisistan er altså fire gange så stort, men med samme befolkningstal som Danmark.

Kirgisistan er eksotisk og livsnært, på vippen mellem demokrati og oligarki, mellem sovjettid og fremtid, mellem trælbindende fattigdom og korrupt rigdom, mellem landbrugs- og industrisamfund, mellem Hizb ut-Tahrir og Islam. Et land med stor fattigdom, luvslidte bygninger, hullede veje, en betydelig forekomst af tuberkulose, hjertekarsygdomme, alkoholisme og HIV/Aids.

Udenfor byerne bliver køerne drevet ind fra marken og blokerer undertiden vejen. Når vi kører forbi de sindige køer, kilder duften af dengang, Danmark var et landbrugsland i næsen.

Kirgisistan er et land, hvor heste er brugsdyr og køer og får nødvendige for overlevelsen. De indtager derfor stadig deres naturlige plads i trafikken, når man bevæger sig udenfor bymidten. Ude på landet – og

Kirgisistan er mest land – danner køer, heste og får levende mønstre henover marker og bjergsider. Køerne og fårene som langsomme markører og hestene som fejende vinde af skiftende bevægelser.

Liv og vilkår i Kirgisistan er så meget anderledes end i Danmark. Veje der fordrer permanent slalomkørsel uden om huller der er hyppigere og dybere end hullerne i en schweizerost; fortov der kræver stadig opmærksomhed om, hvor man sætter foden; huse der bærer præg af at være bygget efter de forhåndenværende søms princip; umådeligt smukke bjerge der er synlige overalt i Bishkek og udgør en storslået baggrundskulisse, uanset hvor man befinder sig i byen; forældre der bærer deres babyer og småbørn i armene - ingen bæreseler eller klapvogne; pedaltoiletter og manglende wc-papir; lamme-, fåre- og hestekød i alt-udnyttende udskæringer; labyrintiske basarer med alle de varer, farver og dufte, man kan forestille sig i et tusind-og-en-nats eventyr. Men først og fremmest er Kirgisistan befolket med almindelige mennesker der passer hver deres, leger med deres børn, sladrer med naboerne, går forelskede hånd i hånd, ler, arbejder, har håb og drømme og prøver at skabe det bedste mulige ud af livet på de givne vilkår.

Bishkek – hovedstaden – er en meget grøn by. Der er træer overalt, langs alle veje, store som små. Et patchworktæppe af parker, træer, farverige tage og cementgrå bygninger fremmaner et billede af en multikoloreret oasernes oase. En oase der er forkælet af hvirvlende, dansende og nedadstyrtende blågrønhvidt vand fra bjergene, der majestætisk løfter deres sneklædte tinder syd for byen, forkælet af den gavmilde sol og af regnens regelmæssige afvaskning af by og land.

Overalt mødes man af smilende venlighed, på hotellet, på gaden, på restauranterne der spænder fra de mangfoldige og ydmyge "huller i væggene" over de meget færre turiststandardrestauranter, der dog er umiskendeligt kirgisiske, til de ganske få mere eksklusive med uniformerede tjenere, tykt indbundne menukort og baldakinoverdækkede terrasser.

Nye højhuse, gamle rønner, ambitiøse prestigebyggerier og prangende sovjetarkitektur blander sig med huse der er sammenflikkede af forhåndenværende materialer. Bybilledet er kaotisk ufærdigt, som udkast eller fragmenter fra skiftende tider. Præget af en turbulent historie er bygningerne efterladt med fællespræg af ufærdighed, enten fordi de aldrig er blevet gjort færdige eller fordi de hurtigt er begyndt at falde sammen. Voluminøse offentlige bygninger skrider i fundamentene, marmorplader løsner sig, vandbassiner forvitrer, gesimser falder ned og forvittringer tegner mønstre på mure og gavle. Bygningerne står som fysiske beviser på et samfund der på hundrede år har udviklet sig fra et nomadesamfund over sovjettidens overgreb på landet og befolkningen til et land der med trodsig livsvilje insisterer på at skabe et moderne samfund. På forunderlig vis kommer bygninger og huse til at hænge bevidsthedsmæssigt sammen som trodsige modsigelser af en turbulent historie.

I udkanten af Osh Marked sidder tørklædeindhyllede kvinder klæbet op af hegnet som mangefarvede perler på en snor i den bagende sol, på trækasser, ved interimistiske borde, på udbredte tæpper og falbyder deres varer. Småbørn hviler i deres mors arme eller tumler omkring moderens salgsbod. Det er mest brød de sælger: lepyoshka, boorsok, kalama, kattama og kuimak.

Inde på selve markedet iler travle mænd rundt med sække, tønder, kasser og sammenrullede tæpper på små transportvogne med flade lad og hvirvlende hjul. Summende stemmer, rekommandører der anbefaler

dette eller hint i skrattende højtalere, musikstumper fra den blindes harmonika og muzak fra små transportable musikanlæg blander sig i et kakofonisk lydbillede af en særlig klanglig skønhed.

Menneskene myldrer rundt. De lamme, blinde og døve har fundet hvert deres sted at forsøge at skrabe det nødvendige sammen til dagen og vejen. Solen brænder og bjergene står urokkeligt stille i det fjerne.

Det Europæiske Hus har skabt en mulighed. Vi 17 pensionerede danskere er fælles om at have grebet chancen. Fælles er modet til at kaste sig ud i det ukendte. Fælles er ønsket om at gøre noget for andre.

Måske er vi også drevet af at komme ud af vores egen velfærdsbekvemmelighed; drevet af ønsket om at komme et sted hen, hvor vores bidrag kan omformes fra indforståede almindeligheder blandt i forvejen privilegerede til stjernestunder for unge i et land på bunden af de internationale velstandsopgørelser. Måske for at prøve om vi selv kan realisere en flig af vores ungdoms drømme om frihed, lighed og broderskab. Måske bare for at videregive en smule af de ufattelige muligheder der har været grundlaget og forudsætningen for vores generations livsudfoldelse.

De studerendes og vores samspil er levende kulturudveksling, der har bekræftet, at livet er stort og rigt, og at verden er fuld af muligheder.

Ove Lund

Fotos: Lars Steinov